

بسمه تعالی

دبیرخانه انتقال تجارب برتر بازآفرینی شهرس منطقه ۴ کشور
با همکاری دبیرخانه انتقال تجارب منطقه ۶ کشور

سلسه نشست های تخصصی بازآفرینی شهری: ۱۴۳

موضوع :

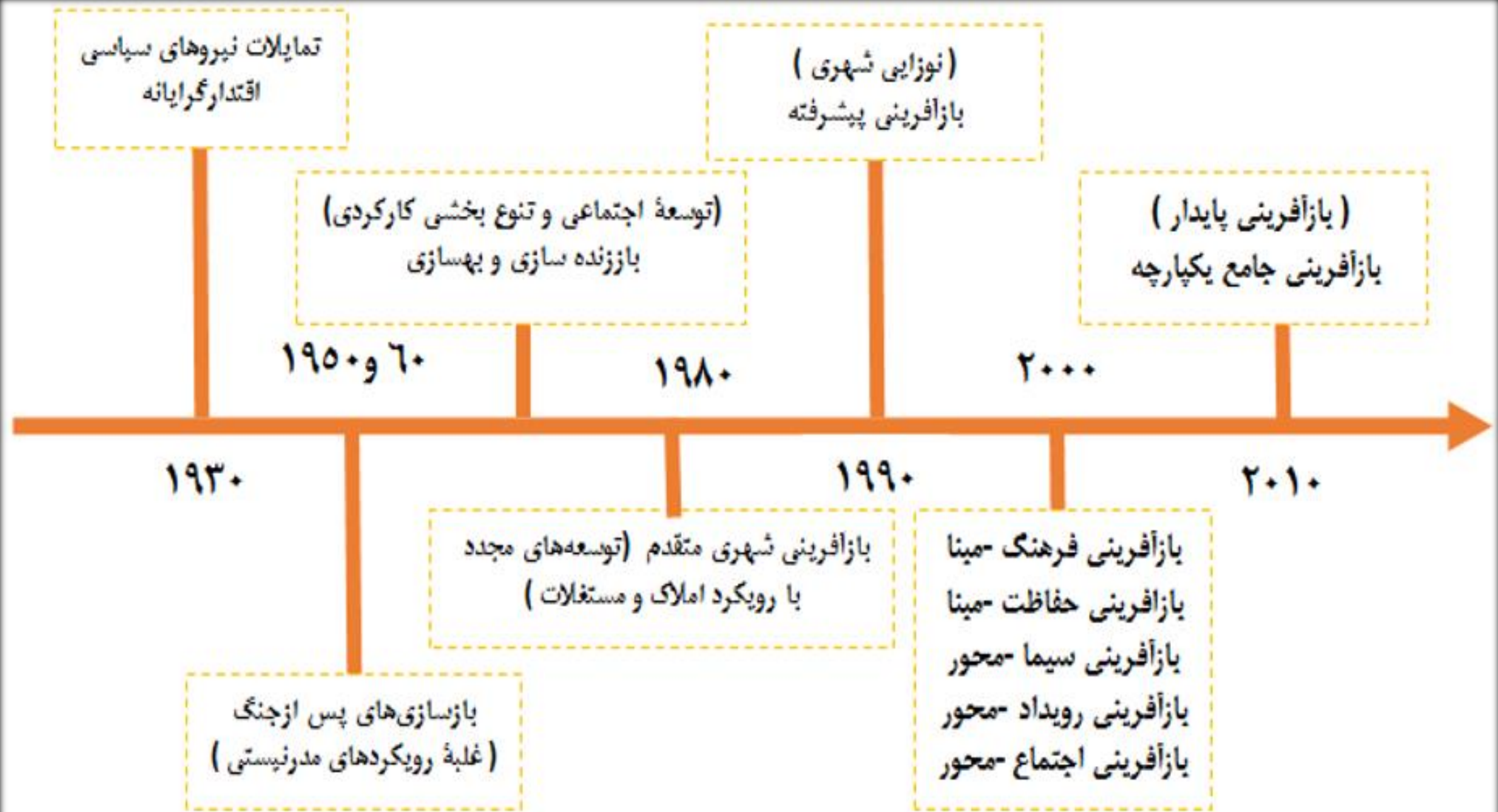
ضرورت تغییر نگرش در بازآفرینی شهری: به سوی بازآرایی شهری

سخنران : مسلم ضرغام فرد
فوق دکتری در برنامه ریزی و بازآفرینی راهبردی شهری

باب نخست:

بازآفرینی شهری: یک مقدمه کوتاه

- شکل جامع تری از راهبرد و عمل
- تاکید بیشتر بر رویکردهای یکپارچه، دگرگونی کالبدی همراه با بهبود وضعیت اقتصادی، کالبدی، اجتماعی و زیست محیطی یک ناحیه در کنار دو هدف اصلی کارآمدی اقتصادی و عدالت اجتماعی
- مشارکت چند بخشی با تاکید بر نقش جوامع محلی
- معرفی مجدد یک چشم انداز راهبردی دراز مدت
- قبول این احتمال که برنامه‌های اجرایی اولیه در صورت لزوم باید همسو با تغییر شرایط اقتصادی، اجتماعی، زیست محیطی و مدیریتی، جرح و تعدیل یابند.
- قبول منحصر به فرد بودن مکان، چهارچوب های سازمانی و فضایی برای بازآفرینی در طی زمان و هم به لحاظ مکانی تفاوت می‌کند
- تعادل و موازنه میان سرمایه‌گذاری دولتی خصوصی و داوطلبانه
- معرفی ایده جامع تری از پایداری زیست محیطی

باب دوم:

ضرورت نگرش در بازآفرینی شهری: آسیب های فلسفی

آسیب های هستی شناسانه

- ۱- کم توجهی به مقیاس انسانی
- ۲- مشخص نبودن بنیان مداخله ای متولیان طرح (التقاطی بودن)
- ۳- کالبد محور بودن طرح
- ۴- کم توجهی توجه به سرمایه های ذاتی و معنوی شهر
- ۵- عدم درک صحیح از واقعیت ها یا درک ناقص
- ۶- عدم شفافیت فرایند تهیه طرح
- ۷- شی وارہ شدن فضا (تبدیل فضا به کالا)
- ۸- بیگانه بودن شهروندان با طرح
- ۹- تصمیم گیری های متمرکز
- ۱۰- بی توجهی به هویت محلات
- ۱۱- نگاه ابزار گراییانه به فضا
- ۱۲- نبودن شاخص های کلیدی برای هویت مکان
- ۱۳- فقدان تعریف روشن از بازافرینی
- ۱۴- عدم پاسخگویی به شکاف زمینه ای د طرح جامع
- ۱۵- ضعف کارکردی طرح در بافت هدف
- ۱۶- تعدد نهادها و ارکان های تصمیم گیر
- ۱۷- فقدان گفتگو با مکان
- ۱۸- فقدان درک وجودی از ساکنین

آسیب های معرفت شناسانه

۱. عدم استفاده از بهترین دانش موجود در تدوین شاخص ها
۲. پایین ترین سطح مشارکت اجتماعات علمی-اجرایی
۳. برنامه ریزی اقتدارگرا در بافت های ارزشمند و تاریخی
۴. نبود نگاه بین رشته ای
۵. عدم توجه به ویژگی های جامعه شناختی جامعه هدف
۶. عدم تجربه آموزی از گذشته و تکرار اشتباهات و تکیه بر رویکردهای کلیشه ای
۷. فقدان داده های معتبر
۸. نگاه تک بعدی و تقلیل گرا
۹. درک ناقص هویت شناختی
۱۰. تکیه بر بازسازی سطحی فضا
۱۱. خلق نمای تصنعی از اصالت
۲۱. شناخت ناکافی از واقعیت های اجتماعی محلات
۳۱. کم توجهی به دانش بومی و محلی
۴۱. سیطره نگاه از بالا به پایین
۵۱. فقدان نگاه آمایشی و ساده انگاری ماهیت پیچیده شهر
۶۱. داده های ناکارآمد و غیر روز آمد
۷۱. نبود نگاه سیستمی
۸۱. فرض عقلانیت ابزاری بجای عقلانیت تفهیمی
۹۱. نفی هم آوایی معرفتی
۱۰۲. استفاده از پارادیم پژوهشی پوزیتویستی بجای تفسیر گرایی

آسیب های روش شناسانه

۱. سطحی بودن مباحث مشارکت بعثت نبودن زیر ساخت ها
۲. مهندسی ساده مشکلات و مسائل اجتماعی
۳. توجه صرف به شاخص های کالبدی در شرح خدمات
۴. عدم بومی سازی شاخص ها متناسب با هر منطقه جغرافیایی
۵. تیپ بودن شرح خدمات
۶. مشارکت پذیری پایین و پایین بودن اعتماد شهروندی
۷. تکیه بر داده های کمی
۸. عدم انعطاف پذیری و سازگاری طرح های تدوین شده با شرایط موجود
۹. نبود چارچوب استاندارد برای ارزیابی مستمر و اصلاح فرایندها
۱۰. روش های غیر مشارکتی و شمولیت ناکارآمد شهروندان
۱۱. عدم انسجام بین رشته ای
۱۲. تفکیک غیر علمی مراحل تدوین برنامه ریزی، طراحی و اجرا
۱۳. عدم تفکیک روش تهیه طرح برای بافت های مختلف
۱۴. عدم توجه به منابع تامین مالی
۱۵. اتکا به روش های کمی ابزار محور و استاندارد شده
۱۶. بی توجهی به فرایند و اصل قراردادن محصول

آسیب های اجرایی

۱. عدم پیش آگاهی لازم به ارگان ها و ذی مدخلان برنامه اقدام مشترک
۲. عدم تخصیص بودجه های کلان و تقلیل جایگاه طرح با شرکت بازآفرینی
۳. نوسات اقتصادی و افزایش روزافزون هزینه ها
۴. ابهام در مقوله تقویت شوندگی سرمایه گذاران و مشارکت کنندگان در طرح ها
۵. از بین رفتن اصالت محلات سنتی در اثر مداخلات مدرن
۶. عدم هماهنگی بین سازمانی و نهادی
۷. عدم بهره مندی از الگوهای موفق بازآفرینی
۸. بروکراسی پیچیده و موانع اداری
۹. مقاومت محلی و عدم پذیرش از سوی ساکنان
۱۰. نبود چارچوب ارزیابی پس از اجرا و در حین اجرا
۱۱. بهره گیری اندک از ظرفیت های سازمان های مردم نهاد
۲۱. تخصیص نامتوازن منابع
۳۱. موازی کاری نهادی
۴۱. عدم توجه به سناریوهای اجتماعی
۵۱. تعدد در بازیگران کلیدی
۶۱. اعتماد پایین شهروندان
۷۱. پیچیدگی فرایندهای حقوقی و مالکیت

باب سوم:

بازآرایی شهری: یک رویکرد جایگزین نوین و مساله محور

چیدستی بازآرایی

مفهوم بازآرایی‌های شهری اولین بار در آغاز همه‌گیری کووید-۱۹، طی یک سری بحث‌های ماهانه که توسط موسسه شهری در دانشگاه شفیلد برگزار می‌شد، توسعه یافت. این بحث‌های آزاد – که با نام «همایش» شناخته می‌شود – با حضور حدود ۳۵ محقق شهری از شرکای موسسه و آزمایشگاه‌های شهری وابسته در سراسر جهان برگزار می‌شد و به شرکت‌کنندگان فرصتی داد تا در مورد شهرهای خود گزارش دهند و هر آنچه را که در ذهن داشتند به اشتراک بگذارند.

از سال ۲۰۲۱، در مجموعه‌ای از بحث‌های منظم و همکاری‌های آنلاین که با استفاده از عمل‌گرایی مناطق زمانی تسهیل می‌شد، آنچه که به عنوان «مجموعه بازآرایی آسیا» شناخته می‌شود، شروع به تجزیه و تحلیل و گمانه‌زنی در مورد طیف وسیعی از فرآیندهای مکانی و زمانی ناشی از بازآرایی‌های شهری کرد. این امر منجر به ایجاد چندین گروه کاری به منظور تسهیل فرآیند نگارش جمعی شد و متعاقباً مجموعه‌ای از متون که منعکس‌کننده کار و علایق شرکت‌کنندگان بود، تدوین شد.

کارگاه و آزمایشگاه بازآرایی شهری

(۱) محیط: درک زمینه ها و روندها

(۲) عملکرد: متناسب سازی پروژه ها با محیط و انسان

(۳) انسان: کشف ساکنان (روانشناسی)

(۴) برنامه ریزی و عملیاتی سازی: علمی و عملی سازی

(۱) محیط: درک زمینه ها و روندها

تدقیق محدوده

شناخت ویژگی های کالبدی

شناخت جغرافیای تاریخی محله

درک مورفولوژی محله

۲) عملکرد: متناسب سازی پروژه ها با محیط و انسان

شناخت دارایی های اجتماعی، فرهنگی و... محله

قابلیت جذب پروژه های محرک توسعه (اقتصادی)

منفک کردن عناصر کاربری اراضی

درک جایگاه محله در سطوح ناحیه، منطقه و شهر

۳) انسان: کشف ساکنان (روانشناسی)

درک سرمایه اجتماعی محله

شناخت ویژگی های اجتماعی-فرهنگی (قومیتی)

جمعیت شناسی محله

کشف روابط هم پیوندی

۴) برنامه ریزی و عملیاتی سازی: علمی و عملی سازی

شناخت شیوه چانه زنی (هر محله روش مجزایی دارد)

تکیه بر یک دیدگاه بنیادین (نظریه پشتیبان – شهر عادل)

تعیین چشم انداز، ماموریت و ارزش

تدوین پروژه های سازگار و همساز با کاربری اراضی موجود

آینده نگاری

پیشران های باز آرای شهری

۱- فضا(فرم): میزان اجازه مداخله توسط مشاور و کارفرما در زیستگاه انسانی

۲- زمان(ریتم): شیوه اندیشیدن به جامعه هدف

۳- قدرت (سیاست): تبیین میزان قدرت مشاور، کارفرما و مردم

تعیین گروه های هدف در بازآرایی شهری

۱- کودکان-خردسالان

۲- سالمندان

۳- مردان

۴- معلولان

۵- زنان

نوع مداخله در بازآرایی شهری

۱- زیربنایی

۲- روبنایی

موضوع مداخله در بازآرایی شهری

- ۱- فرهنگی
- ۲- اجتماعی
- ۳- اقتصادی
- ۴- سیاسی
- ۵- زیست محیطی
- ۶- کالبدی

بالتشكر